

*M*oștenitoarea

Lidia Stăniloae s-a născut pe 8 octombrie 1933 la Sibiu, fiică a părintelui profesor Dumitru Stăniloae și a soției sale, Maria. Între 1951 și 1955 urmează cursurile Facultății de Fizică – Secția de fizică atomică a Universității din București, fiind eleva academicianului profesor dr. Horia Hulubei. Lucrarea sa de diplomă este prima lucrare din România despre teoria fisiunii nucleare. Până în 1958 lucrează în cadrul Facultății de Fizică și în calitate de cercetător la IFA. La arestarea tatălui său în 1958, este dată afară. În același an se căsătorește și are un fiu, Dumitru Horia Ionescu. Din 1961 este profesor de fizică la Grupul Școlar de Chimie Alimentară din București. Își începe cariera literară în 1970, publicând volumele de poezii *Versuri*, *Munții* și *Locul unde aștepți*. Traduce din limba germană *Însemnările lui Malte Laurids Brigge*, de Rilke, și un volum de versuri al poetei germane Hilde Domin.

În 1984 emigrează împreună cu fiul său în Germania, lucrând în cadrul Universității din Freiburg. Publică în 1991 volumul *Raiul inocenților* la Editura Cartea Românească (Humanitas, 2011), iar în anul 2000, *Lumina faptei din lumina cuvântului*, la Editura Humanitas. În 2006 apare, în limba germană, romanul istoric *Zähringerblutt*, având ca temă înființarea orașului Freiburg la 1120, lucrare care se bucură de mare interes în Germania. În paralel, are o activitate intensă de conferențiar în țări occidentale precum Germania, Franța, Belgia ș.a.

Lidia Stăniloae

*M*oștenitoarea

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Anca Lăcătuș
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corectori: Iuliana Glăvan, Ioana Vilcu
DTP: Emilia Ionașcu, Carmen Petrescu

Tipărit la Proeditură și Tipografie

© HUMANITAS, 2012

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
STĂNILOAE, LIDIA
Moștenitoarea / Lidia Stăniloae. – București: Humanitas, 2012
ISBN 978-973-50-3794-9
821.135.1-31

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

Cuvânt înainte

Am fost de mai multe ori întrebată ce m-a făcut să scriu un roman istoric despre înființarea orașului Freiburg.

Am avut mai degrabă motive sentimentale. Atunci când soarta m-a adus tocmai aici, am fost mirată de asemănările dintre orașul meu natal, Sibiu, bogat și în tradiții germane, pe care nu l-am putut uita niciodată, și aceste locuri. De la fereastră văd munții care-mi amintesc de natura de acolo, unde mi-am petrecut copilăria fericită. Și arhitectura celor două orașe este asemănătoare, ceea ce este explicabil, dat fiind că landul Baden a fost vreme îndelungată sub dominație habsburgică, întocmai ca Ardealul. De exemplu, clădirea instituției pentru probleme sociale, aflată chiar în centrul orașului, este soră bună cu fosta clădire a Cazarmei 90 din Sibiu (reprezentativă pentru oraș, în mod regretabil dăruită în anii dictaturii comuniste).

Ambele orașe pulsează de viață, de un fel de entuziasm tipic, discret, tineresc, abia influențat de secolele care trec peste ele lăsându-și paradoxal o amprentă care le cruță de îmbătrânire.

M-am găsit aici într-o atmosferă aproape familiară, într-un loc unde oamenii se acceptă cu deschidere și înțelegere, sporind farmecul orașului.

Dar am avut și alte motive. Printre ele, fascinația istoriei unei familii princiere pragmatice, ducii Zähringer, „întemeietorii de oraș“, care au înființat, pe lângă Freiburg, orașe ca Villingen, de la izvoarele Dunării, Berna, Fribourg, din Elveția, și altele, cu o arhitectură specifică, cu o concepție unitară, foarte precisă, neobișnuită pentru acele vremuri – sfârșitul primului mileniu –, când se încheia o epocă, pentru a face loc alteia, noi. Mai mult decât atât, actul de constituție dat de prinții Zähringer orașului Freiburg, orașul de la poalele colinei pe

care se găsea castelul lor, cea mai frumoasă construcție romanică a vremii, este cel mai liberal al acelor timpuri. Se recunoaște pentru prima oară dreptul de moștenire al femeilor și de administrare a averii lor, la egalitate cu bărbații, dreptul lor la proprietate. Se garantează siguranța călătorilor care vin în Freiburg. Negustorii orașului, ca și clericii, locuitorii din afara zidurilor cetății sau cei ce vin să viziteze orașul sunt scutiți de dări. Conducătorii orașului și preoții sunt aleși de „cetățenii mei“, cum spune constituția, pe care apoi ducele îi confirmă în funcție. Există un cântar oficial, pe care orice cetățean al orașului îl poate folosi gratuit, un fel de întreprindere metrologică, pentru verificarea tuturor instrumentelor de măsură, pentru ca negustorii să nu fure.

Fiecărui om, fie cetățean al orașului sau nu, i se asigură apărarea proprietății. Chiar și pârâiașele care curg până azi prin oraș, semne distinctive al Freiburgului, au fost făcute la acea vreme pentru ca incendiile să poate fi repede stinse.

Din păcate actul n-a fost păstrat în întregime, dar parte din el a fost reconstituit de cercetători ai istoriei orașului.¹

Există în istoria Freiburgului opinii, reguli și legi din ale căror structuri se pot învăța multe până astăzi. A trecut mult timp până când această toleranță să fie acceptată de contemporani! În unele părți nu este acceptată nici în zilele noastre. Prejudecăți, concepții învechite nu lipsesc nici acum în multe părți ale globului... Poate că oamenii ar trebui să învețe a privi înapoi la aceste aspecte „nemoderne“ ale istoriei, din care ar avea multe de învățat.

Membrii familiei ducale sunt persoane reale, care au trăit și și-au lăsat amprenta pe istoria orașului. Bertold a fost un cavaler războinic, a cărui moarte tragică la Molsheim, în apropiere de Strasbourg, este o realitate istorică. Lui Conrad i-a revenit înființarea orașului Freiburg, pe care a îndeplinit-o cu priceperea și pragmatismul lui caracteristice, care depășeau cu mult secolul al XII-lea. La fel și Gebhard Zähringer, episcopul de Konstanz, despre care tradiția spune că a fost un cap politic deosebit de agil, care a reușit să țină în frâu conflictele și dușmăniile acelei epoci pline de violență, precum și pe soțiile celor doi prinți, Sofia din familia Welfilor și Clémence de Burgundia.

1. Vezi Theo Überdick, *Wie Freiburg Freiburg wurde*, Schillinger Verlag, Freiburg im Breisgau, 1985, cap. V.

Reale sunt și conflictele familiei ducale cu familia imperială sau drama pricinuită de căsătoria regelui franc Filip cu Bertranda de Monfort.

Se povestește și acum cu groază, în orașelul faustian Staufen, unde există ruinele fortăreței lor pe dealul numit până astăzi Stouf, despre crimele pastorului Adalbrecht sau ale bunicii sale, Mathilde. Despre conflictele lui Henric IV cu papa Grigore VII vorbesc toate cronicile istoriei.

Există și personaje imaginare care întregesc atmosfera, un fel de sare în bucate, figuri care să populeze istoria frământată a acelor vremuri, puțin cunoscută nouă. În orice caz, când am văzut la Targona frumoasa statuie a Madonei, în grupul de statui așezate la intrarea catedralei, mi s-a părut cea mai potrivită imagine a frumoasei Adelheid, un personaj care, în cele din urmă, și-a găsit în credință sensul tristei sale existențe. Grația cu care a fost dăltuită vorbește despre experiența unui cioplitor în piatră pe care zbuciumul vieții l-a condus la crearea acestei opere de artă. Poate că au existat locuitori ai acestor părți care au dus cu ei pe alte meleaguri experiența atâtor nenorociri, precum și înțelegerea că nu putem pricepe totul, că o zonă a vieții noastre rămâne nepătrunsă, o taină de care ne apropiem cu sficiune și cu conștiința imperfecțiunii noastre, precum și cu aspirația de a deveni mai buni, mai dornici de a ne apropia de adevărata spiritualitate.

Și poate că, chiar dacă posibilitățile de deplasare erau foarte reduse, oamenii au căutat să fie împreună, neacceptând izolarea, conștienți că numai apropierea poate să-i îmbogățească sufletește, să le deschidă orizonturi pe care le-au căutat întotdeauna; toate acestea s-au păstrat în moștenirea spirituală peste care omul de azi nu poate trece și care există dintotdeauna.

I

Cei doi soldați din gardă apăruseră ca din senin. Contururile lor se mișcau aidoma unor umbre care dansau. Apoi se îndepărtară iarăși și pașii lor se auziră din ce în ce mai slab dintr-una din nenumăratele galerii laterale. Numai pâlpâirea roșiatică a unei făcle se mai vedea la capătul coridorului lung ce ducea la sala de ceremonii.

— Cred c-au plecat, șopti o voce. Noroc cu draperia de aici.

— Da, era cât pe ce să ne descopere. Pe aici viermuiește de gărzi. Se pare că ducele știe prea bine cât de puțini prieteni și-a făcut astăzi.

Cele două siluete ieșiră cu fereală din ascunzătoare.

— Încă nu-mi vine a crede ce-am auzit adineaori. Și încă din gura celui căruia i-am jurat credință și supunere. O palmă pentru toți nobilii!

— În ce fel de lume trăim? Drepturi pentru prostime... Drepturi pentru muieri... Să mori de răs! Ar fi de răs dacă n-ar fi de plâns. Dacă mor, nevasta mea poate să moștească tot! Nu scrie și în Biblie că Dumnezeu a făcut femeia din coasta lui Adam? Ce pricepe o fică a Evei din pământurile mele, din privilegiile și drepturile mele? O să-și ia un iubit și o să se tolănească cu el în toată averea mea... Mai bine o sugrum cu mâna mea decât s-o las să mă moștească!

— Nu uita, te rog, drepturile pentru prostime. Ei spun că sângele lor ar avea aceeași culoare ca al nostru! Vor să

devină deopotrivă cu noi. Eu, care am strămoș pe tovarășul de luptă devotat al împăratului Carol, să mă înclin cu smerenie în fața unui negustor nespălat și să-l rog să-mi vândă un harnașament... Și să-l plătesc pe dată... Cine să-l mai apere dacă n-am bani să-mi fac rost de cal și de arme? Bine, atunci să lupte el, negustorul cel ferchezuit, care știe să-și numere banii cu etichetele lui moleșite, dar nu știe să mânuiască o sulită. N-a hotărât Dumnezeu că noi suntem stăpânii, că noi suntem cei puternici și nobili? Pe noi se sprijină prinții și stăpânirile. Sabia noastră îi aduce pe tron și îi ajută să rămână acolo. Sabia noastră le sare în ajutor atunci când au nevoie, și nu secerile și ghioagele acestor nenorociți!

— Taci, mi se pare că iar am auzit pași!

Amândoi traseră cu urechea, în întuneric, ținându-și răsuflarea. Însă nu se auzi nimic.

— De ce n-am sărit eu oare astăzi pe estradă? continuă cealaltă voce. Erau amândoi acolo! Cu o lovitură am fi putut scăpa de blestemații de frați Zähringer!

— Bați câmpii? N-ai fi putut face nici un pas fără ca oamenii lor să se năpustească asupra ta!

— Eu nu, dar noi, da! N-ai văzut ce furioși erau toți?

— Nu, îți spun, toate la timpul lor. Astăzi ar fi fost în zadar... Trebuie să așteptăm! Stă scris și în Biblie: „Fiți înțelepți ca șerpii!” Nu uita, domnului nostru Bertold îi place vânătoarea. Merge mereu la vânătoare. Cu puțini însoțitori, după cum se știe. O lance care se rătăcește... Și pentru fratele lui, da, da, se va găsi ceva și pentru el. Răbdare, zic! Răbdare și tăcere. Știm care ne e țelul și lucrăm pentru el. Ce să-ți mai spun? Și acum du-te liniștit acasă, ca un om nevinovat ce ești. Nu trebuie să ne vadă nimeni împreună. Altfel le-ar veni unora niște gânduri... Și așa ceva nu vrem, Doamne ferește! Prudența este mama înțelepciunii. Eu am să părăsesc castelul ceva mai târziu.

Prietenul său acceptă, fără a se împotrivi. Nu era atât de inteligent și de cultivat ca amicul său, care avea totdeauna

dreptate. Numai un lucru mai dorea: să mai treacă o dată prin sala mare, unde de dimineață se petrecuse ceva de necrezut. Ca și cum ar fi vrut să se convingă singur că, într-adevăr, totul fusese aieva...

Domnul Walther, secretarul Înălțimii Sale, începuse cu vocea sa sonoră de bariton să citească sărbătorește un document¹:

„Satul de aici de la poalele castelului va deveni un oraș înzestrat cu toate drepturile și libertățile...”

Pe măsură ce vorbele lui răsunau în sala mare, pe fețele celor prezenți se întipărea o neliniște crescândă. În încăperea începea să se audă din ce în ce mai lămurit un murmur surd.

Ducele Bertold ședea, adâncit în gânduri, pe tronul său. Fratele său, Conrad, căruia ca de obicei nu-i scăpa nimic, aruncă duhovnicului princiar o privire care spunea multe. Ca urmare, părintele Bernhard se apropie pe neobservate din fundul estradei și-l căută cu privirea pe ministerialul² Hildebrand. Când îl descoperi, îi făcu un semn aproape neobservat. Bătrânul cavaler dispăru după o draperie grea de brocat și-i dădu strajei un ordin scurt. Apoi apăru din nou în ușă și începu să privească mulțimea cu aceeași expresie nepăsătoare.

Și părintele Bernhard își relua locul în spatele estradei, după ce înclină ușor capul spre tânărul duce. Nimeni nu observase nimic. Secretarul continua să citească:

— Vameșul va ține în bună stare toate podurile orașului; neguțătorii de pretutindeni vor avea liberă și sigură trecere. Măsurile pentru vin, fructe și cele pentru argint și aur să fie sub supravegherea celor douăzeci și patru de consilieri ai orașului.

Oricine este cetățean al orașului Freiburg are dreptul să aibă un loc de casă, ca să clădească după voia sa.

Fiecare femeie din acest oraș este părtaşă bărbatului ei și fiecare bărbat părtaş femeii sale; soții vor avea fiecare drept la moștenirea celuiilalt, în părți egale...

Când secretarul princiar sfârși de citit, ingenunche lângă tron și îi dădu pergamentul stăpânului său Bertold.

Acesta se ridică pentru a le vorbi supușilor:

— Loialitatea și respectul pentru străduința fratelui și coregentului meu, ducele Conrad, îmi cer să-i înmânez lui acest document memorabil și să-l rog să-l pecetluiască cu iscălitura sa, pentru a-i da putere de lege. Căci el este cel care a adus țara noastră la bunăstare și creștere și tot el este cel care va duce mai departe, spre un viitor înfloritor, moșia lăsată nouă de înaintașii noștri. Astăzi nu se înființează doar un oraș care va schimba chipul întregului ținut. Este și începutul unor vremuri noi. Nicăieri nu au fost înzestrați cetățenii cu drepturi atât de cuprinzătoare cum sunt cele prevăzute în acest document. Și niciodată nu a fost dăruit un oraș nou cu o constituție mai generoasă. Fie ca ea să însemne începutul unei epoci noi și un simbol al stăpânirii noastre.

Nobile frate și preacinstite duce, vă rog acum să vă puneți numele pe acest document, să-l întăriți cu sigiliul vostru și să-l înmânați cetățenilor noului oraș. Acest oraș, frate, să fie orașul vostru, căruia să-i dați un nume.

Frații se îmbrățișară. Cu gesturi solemne, cel mai vârstnic îi dădu lui Conrad sulul de pergament și se așeză apoi surâzând pe tron.

Toți ochii erau îndreptați asupra tânărului prinț. Ca totdeauna, chipul său nu arăta nici o emoție. Doar o ușoară roșeață trăda cât de mișcat era. Conrad luă cu un gest hotărât pana de gâscă din mâna secretarului ingenuncheat și iscăli actul pe umărul lui.

Apoi făcu semn micului grup de burghezi, chemându-i la sine. Aceștia stătuseră smeriți undeva în fundul sălii, alcă-

tuind cu hainele lor mohorâte de pânză o pată întunecată în strălucirea plină de culoare a Curții princiare. Cu o privire prietenoasă și încurajatoare, prințul începu să vorbească:

— Orașul vostru va fi un oraș al cetățenilor liberi. Și, ca semn pentru aceasta, fiindcă mă pun chezaș libertății voastre, să fie numit Freiburg. Nimeni să nu cuteze pe viitor să pună la îndoială drepturile hotărâte în acest document. Măine voi veni la sfânta liturghie în biserica Sfântul Nicolae și preotul va binecuvânta piatra de temelie a noului oraș. Și curând vor veni meșterii pe care i-am năimit ca să ridice cea mai măreață casă a Domnului din acest ținut. Freiburg să devină un oraș minunat, a cărui frumusețe să fie admirată de multe generații de aici înainte.

Burghezii se înclină adânc și se retraseră. Prea mirați de cuvintele ducelui, nu știau dacă trebuie să se bucure sau să se înspăimânte. Nimeni nu vorbise încă despre asemenea legi și drepturi pentru prostime! Nu mai puțin mirați erau nobilii, ministerialii, cavalerii și vasalii. De abia după câteva clipe de tăcere se auzi ici și acolo câte un șoptit ușor, care se transforma încet-încet într-un murmur general.

În timp ce zgomotul surd creștea, credinciosul Hildebrand părăsi încă o dată sala, pentru a se asigura că poruncile sale fuseseră îndeplinite și că paznicii erau pregătiți. Se aflase că trimiși ai împăratului țeseau intrigi printre vasalii celor doi prinți și pregăteau acțiuni războinice împotriva ducatului din Breisgau. De aceea, măsurile de siguranță fuseseră sporite, și Hildebrand, conducătorul de odinioară al gărzii princiare, fusese rechemat la Curte. El era cu adevărat un om de încredere. Când se convinse că totul mergea bine, se întoarse în sală. Acolo își plimbă privirea scrutătoare peste curteni, cu nădejdea că va descoperi cine era trădătorul.

Ducele Conrad se apropie de marginea estradei și începu cu voce potolită:

— Văd că hotărârile noastre de astăzi v-au mirat. Vi se pare neobișnuit să dăm omenilor mărunți drepturi și privilegii, și poporului de rând mai multe libertăți.

Vocea lui se înăspri și ochii albaștri fulgerară:

— Va trebui să vă obișnuiți cu gândul că și ei sunt oameni. Suntem creștini, și Biserica ne învață că Iisus a venit și pentru vameși, și pentru farisei. Și încă ceva: nu uitați că aceste mâini aspre și negre, pe care le disprețuiți, lucrează ogoarele și culeg de pe câmp grâul din care se face pâinea noastră cea de toate zilele, din care ne hrănim toți. Aceste mâini negre și aspre mânuiesc securile și secerile pe câmpul de luptă, când bunurile noastre sunt amenințate de dușmani. Am văzut sângele lor curgând alături de al vostru, o, nobili cavaleri, nu mai departe decât acum câteva săptămâni, când am luptat împotriva unuia dintre cei mai aprigi dușmani de-ai noștri. Sângele lor are aceeași culoare ca al vostru, domnilor! Da! Le tăgăduiți orice drept, îi disprețuiți! Dar nu uitați că, dacă n-ar fi ei, n-ați avea arme care să vă aducă gloria, n-ați avea armuri care să vă apere și n-ați avea straie de mătase. Ei împletesc platoșe și țes stofă fină, ei aduc din țări îndepărtate pietre prețioase și armăsari mândri, piei și sare! Ce-ar fi viața noastră fără toate acestea? Și care le e plata? Nimic altceva decât lovituri, umilințe și dispreț.

Și, ca să știți o dată pentru totdeauna: n-am să îngădui asemenea josnicii în orașul meu! Nimeni să nu îndrăznească a face nedreptate altuia! Trebuie să înțelegeți în sfârșit că fiecare ființă a fost creată de Dumnezeu și că nimeni nu poate trăi fără semenii lui!

La aceste cuvinte, curtenii se înfioră. Niciodată nu vorbise tânărul prinț atât de mult, niciodată nu auziseră așa ceva ei, ministerialii și cavalerii cei mândri. În sală se lăsase o liniște deplină.

— Viitorul nostru și al copiilor noștri depinde de bunăstarea tuturor locuitorilor acestui oraș, fie ei nobili, negustori sau țărani. Vom fi puternici dacă ogoarele noastre vor

înflori, dacă viile noastre vor da o recoltă îmbelșugată. Vom fi puternici dacă prăvăliile negustorilor vor fi pline cu aur și argint, dacă oamenii vor fi mulțumiți, sănătoși și apărați. Slabi și nenorociți vom fi, dimpotrivă, dacă supușii noștri vor flămânzi, dacă satele vor fi pustiite și orașele trecute prin foc și sabie. Înțelegeți, timpul nu rămâne pe loc! Timpurile se schimbă și noi odată cu ele!

Târziu, după ce sala se golise și liniștea se așternu iarăși în castel, Conrad ședea împreună cu părintele Bernhard în capelă.

— Nu m-au înțeles, monseniore. Cei mai mulți sunt niște războinici aspri și neciopliți care n-au în cap decât arme și bătăi, numai sete de putere. Și sunt întunecați și orgolioși pe deasupra. Astăzi mi-am făcut noi dușmani. Cred că nici măcar credinciosul Hildebrand n-a înțeles, nici Raimund și în nici un caz Amadeus din Geneva, care mă urăște din inimă împreună cu toate neamurile lui. Nici Eglord, care mă invidiază fiindcă sunt prinț și fiindcă trebuie să îngenuncheze în fața mea. Da, mă tem că însuși fratele meu nu m-a înțeles.

— Ducele, răspunse părintele Bernhard, este o fire războinică, nobile stăpân. Pentru el importante sunt lupta și victoria, ca și pentru toți nobilii voștri strămoși. Dar el este un cavaler desăvârșit, cultivat, și înțelege mersul istoriei. El v-a sprijinit și a vorbit din adâncul inimii. Știu prea bine ce mult cinstește ducele marile idealuri ale filozofiei și poruncile Maicii noastre Biserica. Dar el este un om al timpurilor noastre, pe când Înălțimea Voastră sunteți un om al viitorului, adăugă zâmbind monahul. Aș fi fericit dacă aș putea spune același lucru și despre nobilii noștri cavaleri. Din păcate ei cred că astăzi drepturile le-au fost știrbite.

Conrad se sprijini ca din întâmplare pe sabie și răspunse:

— Vor trebui să se obișnuiască, monseniore, și, cu o plecăciune smerită în fața duhovnicului, părăsi capela.

Tabel cronologic

- 1057 Bertold I, care stăpânea regiunea Breisgau, ridică pretenții asupra demnității de duce suab. În zadar însă, pentru că Rudolf de Rheinfelden a răpit-o pe Mathilde, fiica împăratului Heinrich III, s-a căsătorit cu ea și a primit ducatul suab de la văduva împăratului, Agnes de Poitou.
- 1061 Drept despăgubire pentru că nu a primit ducatul suab, lui Bertold I i s-a acordat demnitatea de duce de Kärnten, și fiului său, Hermann, demnitatea de principe de Verona. Tatăl său i-a dăruit comitatul Breisgau. Totuși nobilimea locală s-a opus exercitării noilor drepturi acordate și autorității în noile ținuturi.
- 1073 Hermann se călugărește în mănăstirea Cluny. Ținutul Breisgau îi revine din nou tatălui său, Bertold I, iar stăpânirea asupra Veronei, fratelui său, Bertold II.
- 1077 Bertold I intervine de partea papei Grigore în cearta pentru investitură dintre acesta și împărat. I se iau titlurile de duce și principe și se retrage la domeniul său din Teck.
- 1078 În disputele care au urmat, mănăstirea de la Weilheim an der Teck este distrusă. Bertold I înnebunește și moare în cetatea sa, Limburg din Weilheim an der Teck. Este îngropat în mănăstirea Hirsau.
- 1079 Bertold II se căsătorește cu Agnes, fiica lui Rudolf de Rheinfelden și a soției sale, Adelheid de Savoia. Pierde lupta împotriva starețului de la Sankt Gallen pentru recucerirea regiunii Thurgau, prăduiește însă posesiunile acestuia în Breisgau, unde se stabilește definitiv. Se pare că în aceste condiții a început

să clădească cetatea de deasupra Freiburgului, pe Schlossberg, ale cărei urme se văd până azi.

- 1091 După analele din Marbach, în acest an a fost întemeiat Freiburgul. Probabil în 1100 este populat prima oară viitorul oraș.
- 1092 Bertold II ajunge duce de Suabia cu sprijinul papei și al familiei Welfilor. Ducele numit de Heinrich IV încă din 1079 era Friederich de Staufen.
- 1093 Bertold II mută mănăstirea Sfântul Petru din Welheim in der Teck în Pădurea Neagră.
- 1098 Bertold II cade la pace cu Friederich de Staufen. Primește orașul Zürich și renunță la ducatul suab. Este posibil ca cetatea imperială Zähringen să fi trecut oficial în posesia sa.
- 1100 Bertold II își acordă pentru prima oară titlul de duce de Zähringen.
- 1105 Gebhard III, fratele lui Bertold II, călugăr în mănăstirea Hirsau, devine episcop de Konstanz și legat al papei Urban II în Germania. El îi susține pe fiii lui Heinrich IV împotriva tatălui lor, care la conciliul imperial de la Ingelheim este obligat să abdice.
- 1111 Bertold II moare și este îngropat în cimitirul mănăstirii Sfântul Petru. Soția lui, Agnes de Rheinfelder, moare puțin după aceea. Fiul lor, Bertold III, preia conducerea ducatului.
- 1114 Bertold III, care lupta de partea împăratului Heinrich V împotriva rebelilor din Köln și a arhiepiscopului lor, cade prizonier. După câteva luni este eliberat de contele Dietrich de Ahr.
- 1120 Conrad, fratele lui Bertold III, dă localității Freiburg dreptul de târg. Actul de înființare a putut fi reconstituit datorită însemnărilor găsite la mănăstirea Tennenbach. Conrad atacă, în asediul său asupra orașului Schaffhausen, mănăstirea locului, pe care dorea s-o cucerească.
- 1122 Bertold III participă la Concordatul de la Worms, unde împăratul Heinrich V și papa Calixt II renunță la conflictele legate de investitură.

Bertold III moare la scurtă vreme după ce se căsătorește cu Sophie de Bayern, din neamul Welfilor, într-o încăierare în apropiere de Molsheim, în Alsacia. Este îngropat la mănăstirea Sfântul Petru. Conrad îi urmează la tron.

- 1125 Conrad se căsătorește cu Clémence de Namur. Văduva lui Bertold III, Sophie, se căsătorește cu Leopold de Stiria și moare 4 ani mai târziu.
- 1127 Conrad obține din partea regelui Lorhar III dreptul de a reprezenta coroana în Burgundia, dar poate să-și exercite autoritatea numai în partea de nord-est.
- 1146 Împăratul Friederich Barbarossa din familia Staufen cucerește cetatea Zähringer în timpul unei lupte cu ducii Zähringer. Nu cunoaștem motivul acestor lupte.
- 1152 După moartea lui Conrad, urmează la tron fiul său, Bertold IV.